

Notat

Til: Kvalitetsutvalget
Fra: Utreder Børre Melsom
Dato: 21.10.04

Faste og tidsbestemte normerte kvalitetsaktiviteter

Notatet er et grunnlag for diskusjon i Kvalitetsutvalget om følgende spørsmål:

I hvilken grad skal kvalitetssikringsaktiviteter være normerte i høgskolen?
Hvor sterk skal denne normering være (form og innhold)?
For hvilke områder bør slik normering gjøres?
Med hvilken frekvens skal normerte aktiviteter gjøres, og hvem er ansvarlig for at de gjøres?

Innledning

Det synes naturlig at diskusjonen rundt normering relateres til de 7 dimensjoner begrepet studiekvalitet er definert gjennom (se vedlegg 1):

Studiekvalitet = Inntakskvalitet + programkvalitet + undervisningskvalitet + styringskvalitet + rammekvalitet + relevans + resultatkvalitet

I tillegg bør de erfaringer som ble gjort gjennom ”studieevaluering – et prøveprosjekt” tas hensyn til (se høgskolestyresak 50/2004).

Behov for normering

Behovet for å kvalitetssikre HiST sin aktivitet er innlysende, og skjer selvsagt på alle nivåer og områder i dag. Kvalitet er i dag, i høy grad i fokus helt fra ”den enkelte ansattes hverdag” til ”høgskolens strategiske plan”. Høgskolen har med andre ord ikke et behov for ”å starte kvalitetssikring” av sin faglige og administrative aktivitet – den eksisterer i dag.

Spørsmålet er egentlig: Bør noe av denne kvalitetssikring normeres, eller bør det være fritt opp til hver enkelt / hver organisasjonsdel å utforme form, innhold og frekvens for sin kvalitetssikring? Hva da med overgripende/gjennomløpende faktorer? Hvis en organisasjonsdel utformer sin egen form, innhold og frekvens for kvalitetssikring, er ikke det da en normering?

Skal noe normeres bør begrunnelsen for dette være at en slik normering er produktiv – den vil i seg selv gjøre kvalitetssikringen totalt bedre. Bedre er et ”politisk” begrep avhengig av hvilket ståsted en har og hvilke hensyn en ønsker å prioritere. Oppfatninger om dette varierer helt fra ”at dette er den enkelte fagpersons/ansattes eget domene” til ”at her må både frekvens, form og innhold” standardiseres på institusjonsnivå. Antakelig er det rette punkt et sted mellom disse ytterpunkter.

Det er flere hensyn som kan vektlegges:

- De enkelte fag/emner/moduler kan være så forskjellige at en streng normering blir både faglig feil og uproduktiv.
- Pedagogiske opplegg og metoder varierer så mye at normering er vanskelig.
- Av ansvar og rapporteringmessige årsaker vil det alltid være behov for samordning/normering.
- Av praktiske grunner bør ”ikke kruttet oppfinnes på nytt hver gang”.
- Studenter og ansatte bør oppleve at kvalitetssikring ikke er vesentlig forskjellig på tvers i organisasjonen.
- Innsyn i og forståelse av kvalitetssikringsarbeidet blir lettere med normering.
- Etc., etc.

Antakelig er det riktig å fastsette at normering bør skje.

Hva bør normeres?

Dette er ett av kjernespørsmålene. En diskusjon rundt dette kan gjøres gjennom to innfallsvinkler. En kan ta utgangspunkt i studentens ”livsløp” i institusjonen, og/eller i de 7 kvalitetsdimensjoner

Studentens livsløp

Studentens ”livsløp” i HiST kan deles inn i følgende faser:

”Livsløpfase”	Kvalitetsdimensjon
Potensiell student / søker / nettopp begynt	Inntakskvalitet
Underveis i studiet	Undervisningskvalitet / Resultatkvalitet
Noe ut i studiet (for eksempel 2. år i et 3-årig opplegg)	Rammekvalitet
Avgangsstudent	Programaktivitet / Relevans / Resultatkvalitet
Uteksaminert (for eksempel 0,5-1,5 år etter ekamen)	Relevans /Resultatkvalitet

Kvalitetsdimensjon og normering

Inntakskvalitet:

Å gjennomføre kvalitetssirkelen angående inntakskvalitet vil være aktiviteter som vil skje både på institusjonsnivå, på avdelingsnivå og på programnivå. Det kan nevnes en mengde rutiner og prosesser som er aktuelt å kvalitetssikre, for eksempel mottaksrutiner, opptaksrutiner, informasjon og PR, statistikkutvalgene, etc.

Forslag:

Hver høst gjennomføres det en normert institusjonell undersøkelse (normert både i form og innhold) mot nye studenter om hvordan de opplevde ”å søke samt å bli student ved HiST”. Det produseres nødvendig statistisk underlag om søknad, karakternivå etc. for årets opptak. Ovennevnte data inngår i en evaluering/tiltaksanalyse i studiekvalitetsutvalgene og i Kvalitetsutvalget.

Programkvalitet:

Å kvalitetssikre programkvaliteten initieres ved flere metoder – når en rammeplan endres, etter konferanser, når tilbakemeldinger ”hoper seg opp”, kort sagt når en større eller mindre del av organisasjonen finner ut ”at nå må vi se på programmet vårt”. En initiering kan også være fast og repeterende.

Forslag:

Alle avgangsstudenter skal hvert år svare på en institusjonell normert undersøkelse (normert både i form og i innhold med tilpassingsmulighet mot program) om deres oppfatning av programmet de har hvert i gjennom. Programansvarlige skriver en kortfattet rapport basert på sin og de faglige ansvarliges oppfatning. Resultat/rapport evalueres/tiltaksanalyseres av studiekvalitetsutvalgene.

Undervisningskvalitet:

Det er for denne dimensjon at den store mengde normerte kvalitetsaktiviteter kan iverksettes. Per i dag er det ved alle avdelinger en utstrakt gjennomføring av kvalitetsaktiviteter rettet mot undervisningskvalitet. Skal HiST utvikle sin kvalitetskultur er undervisningskvalitet den sentrale dimensjon innen studiekvalitet.

Forslag:

Ved avslutning av fag/emne/modul/tema skal det gjennomføres en evaluering ved at studenter svarer på en undersøkelse (normert i form men tilpasset i innhold) samt at faglig ansvarlig(e) lager en kort rapport om gjennomføringen. I tillegg kan samtaler med studentrepresentanter, tillitsvalgt og lignende gjennomføres og dokumenteres. Disse data evalueres/tiltaksanalyseres av programansvarlig, gjerne med supplerende samtale med studenter/fagansvarlig(e), og legges fram i studiekvalitetsutvalget.

Rammekvalitet:

Rammekvalitet er den kvalitetsdimensjon som av natur er ”overbyggende”. Sett i forhold til studentene er dette i hovedsak infrastrukturelle faktorer så som lokaler, bibliotek, IKT-tilgang, studieadministrativ veiledning, studentsosiale forhold etc. Sett med øyne til ansatte og ledelse handler rammekvalitet ofte i tillegg om budsjetter og ressurser.

Forslag:

Alle studenter skal i løpet av sin studietid (for eksempel 2. studieår) besvare en undersøkelse om rammekvalitet. Undersøkelsen bør være normert både i form og innhold. Resultatene skal brukes av studiekvalitetsutvalgene og Kvalitetsutvalget til en analyse og tiltaksutforming. I tillegg bør studiekvalitetsutvalgene og Kvalitetsutvalget fokusere på denne dimensjon i sin årlige kvalitetsrapport.

Relevans:

Relevans handler i hovedsak om høyskolens utdanninger tilfredsstiller samfunnsmessige formål.

Forslag:

Alle uteksaminerte studenter innbys til å besvare en undersøkelse ca. 6 – 18 mnd etter uteksaminering, hvor relevans er et tema. Det bør i tillegg hvert tredje år gjennomføres en undersøkelse mot privat og offentlig næringsliv/forvaltning angående relevans i våre

utdanninger. Undersøkelsene bør være normert i form og innhold. Resultatene behandles i studiekvalitetsutvalgene og i Kvalitetsutvalget.

Resultatkvalitet:

Siden resultatkvalitet representerer sluttresultatet i form av læring, kan begrepet knyttes til fag/emne/modul/tema, til programområde og til institusjonen. Det er naturlig at denne dimensjon inngår som deltema i evaluering mot alle disse nivå.

(notat slutt)

Vedlegg

Vedlegg 1

Definisjon av begrepet: Studiekvalitet

Nedenstående definering av begrepet studiekvalitet er vedtatt i høgskolestyret (sak: 12/2004)

Studiekvalitet = Inntakskvalitet + programkvalitet + undervisningskvalitet + styringskvalitet + rammekvalitet + relevans + resultatkvalitet

Inntakskvalitet	Inntakskvaliteten er knyttet til studentenes evner til og forutsetninger for å studere når de tas opp til studier i høyere utdanning.
Programkvalitet	Programkvalitet refererer til kvaliteten i studieplanen og i organiseringen av læringsarbeidet (programmet som plan).
Undervisningskvalitet	Selve læringsarbeidet innenfor studieprogrammet har betegnelsen undervisningskvalitet (studieprogrammet som handling).
Styringskvalitet	Arbeidet med studiekvalitet er tett knyttet til organisatoriske og styringsmessige forhold. Forvaltning og organisering av styringsstrukturer legger føringer for institusjonenes virksomheter i form av muligheter og hindringer.
Rammekvalitet	Rammekvalitet omfatter den ressursmessige situasjonen institusjonene må forholde seg til i sein virksomhet. Dette kan dreie seg om ressurser som er direkte knyttet til budsjetter og midler i konkret form, men kan også omfatte tilgang til utstyr, bibliotek, materiell, bygninger, IKT-tilgang og liknende. Rammekvalitet kan videre ses i sammenheng med ulike organisatoriske og menneskelige ressursfaktorer.
Relevans	Det er et stadig økende fokus på krav om relevans i høgere utdanningsinstitusjoners rolle som samfunnsinstitusjoner. Høyere utdanning eksisterer ikke i et tomrom, men med samfunnsmessige formål. Det er derfor ikke nok å spørre om en utdanning har kvalitet i seg selv, men om den har de "rette" kvaliteter i forhold til den virksomhet den utdanner til og de behov som samfunnet har.
Resultatkvalitet	Resultatkvalitet representerer sluttresultatet i form av læring. Hva studentene har lært står i nært forhold til hvordan de lærer, resultatkvaliteten har sammenheng med organiseringen av studiene og tilrettelegging for læring. En tradisjonell kvalitetsfaktor er karakterer, men det er en rekke resultater av læring som ikke lar seg direkte fange av karaktersystemet, som for eksempel sosiale og personlige kvaliteter.